

Vit skulu byggja upp:

Eitt sosialistiskt samfelag — har øll hava líka rætt at liva uttan at kenna seg nívdan av undirlutakenslum, sigur Sólmundur Joensen í hesum lesarabrævi

Tað, ið fekk meg nú at seta fjøð-ur á blað, eru lutvis nakrar upp-afurtøkur og lutvis egнар hugsjónir, ið ein, ið nevnr seg Jens Pauli Heinesen hevur latið prentað í 14.sept.-77 og brot í Dagblaðnum 13/3-77 við yvirskriftini Olmussudýrini og Demagogiúni sigraði.

Eg kenni ikki henda mann, tó havi eg lisið bókur hansara, sum hann hevur lagt navn til, men tað er líka mikið við navninum. Hetta er tó hamuligur ítrivnaðarlestnaður. Men tó vil eg í hesum sambandi nema eitt sindur við nakað, ið hann í hesum áðurnevndu uppafturtøkum hevur skrivað, ikki tí tað er hesin J. P. H., men eg eri stórliga bangin fyri, at tað ikki bert er hesin persónur, ið hevur hesar (fyri at siga tað milt: skaðiligu) eginvildu hugsjónir, men tað eru fleiri, ið eru samtíðir við honum, hóast hesar hugsanir ikki verða festar í blað-so liva tær kortini millum manna.

Sjálvandi er tað ein góður demagogikkur, at finna eina rúgvu av smápettum úr eini samanhangandi frágreiðing -kuta sundur- og síðani seta tað saman, so tað fellur saman í eins egna sjónarmið, eins og einhvør kann gera og mangan verður gjørt t.d. við Halgubók (tað er bara gott, at J. P. H. ikki er byrjaður at kuta Halgubók sundur og seta hasa saman eftir hansara tykki) so eg vóni inniliga, at hesar hansara hugsjónir, hann her hevur latið festa á blað, verða at sveima longur og longur út í himnarúmdina og ongantíð venda við aftur til klótu vára. Henda sundurkuting ferir eftir mínum tykki til eina perífida skrivning, og sum J. P. H. skrivir »sum presturin segði (Men har sá hann ikki bjálkan í sínum egna eyga)« nú veit eg ikki um hesin J. P. H. er forur fyri, at tosa um flisar og bjálkar, hann heldur seg óiva vera eitt yvirmenniskja við yvirmenniskjansligum eiginleikum- eitt vanligt menniskja (homo sapiens) er í hvussu so er ikki fært fyri at meta um flisar og bjálkar hjá hvørjum øðrum.

Nú vil eg ikki koma inn uppá tað, ið William Heinesen skrivir um Sambandsflokkinn »næsten fuldstændig uden moral« men tær bókur, eg havi lisið av hesum rithøvunda meti og sum »næsten uden moral«, men tó hamuliga stuttligur framhíð lesnaður, men tað er mikið møguligt, at hesin sami rithøvundur ikki stendur við tað, hann hevur skrivað. Sálín er ikki við- bert eitt útfyllingaritrv.

Jørgen Frantz sáli skrivir »Sambandsflokkinn er »kulturelt ganske impotent« (ein mentunarlíkur geldingur) at tosa um mentunarlígar geldingar á tí politiska pallinum, tað er eftir mínum tykki, at riða sær ov

niðarlaga, og eg haldi tað vera sera »ómansligt« av J. P. H. at seta hetta av J. F. J. einaferð framborna postulatunum enn einaferð á prent, tá ið hesin ikki kann skriva aftur, tí tað kundi hugst, at hesin rithøvundur meinar heilt nakað annað. J. P. H. skal halda seg vekk frá at kuta sundur og síðan at seta saman eftir hansara tykki.

Hvat H. W. P. meinar við »Vit lata danir gera tað »skitna« arbeiðið fyri okkum«, nú havi eg ikki lisið hesa grein, ið stóð í Tingakrossi, hvar J. P. H. hevur enn á einum sinni verið við kvívi og kuta burtur úr heildini, kann vera torført at skilja, so tað er torført at gera eina metan av hesum út í æsur, men bert hetta »skitna« arbeiðið, ið danir gera fyri okkum, hetta kundi fyri so vítt verið skrivað av einum, ið ikki hevur hugsað seg væl um, ja, enná hevur hesin pennur verið sera óbúgvinn, men her má sjálvandi siggja burtur frá sjálvum persóninum (greina skrivaranum) sum eg meti at vera ein av allar dugnaligastu innan sína vinnu. Tað er nú einaferð svá við materialistiskum lutum, at peningur kann verða vunnin á ein sera »skitna« hátt, sum ei orð kunnu greiða, og til hetta verða so sanniliga nýttir margir hættir, men í hesum sambandi »vit lata danir gera tað »skitna« atbeiðið fyri okkum« tað er ein grov lygn. Peningurin skal til- og so leingi arbeiðshugur og ambítiónir ráða millum manna, verður hann eisini vunnin; men haraftur í-móti verður hesin vinni peningur tíðum skeivt lutaður sundur.

Tær flestu av hesum nakrar áðurnevndu mill. verða so sanniliga nýttir á røttum stað og á rættan hátt (hetta síðsta kann sjálvandi altið verða tjakað um, uttan iva fara nakrar av teimum í teir skeivu lummarnar), men nógur av hesum mill. (og her eru tað nakrir eginvildir skapningar, sum fáa ílt av tí) verða nýttar á økjum, sum út frá einum kapitalistiskum og materialistiskum (profit) sjónarmiðið ikki geva nóg av sær. Og er hetta at kalla fyri tað »skitna« arbeiðið, so er moralurin ringur innan enn fleiri flokkar enn Sambandsflokkinn (sum William vil vera við).

Nú er tað svá, at ein stevnu-skrá innan ein flokk er bert ein beinagrind og tað verða so teir einstaku limirnir, ið stuðla flokkinn, ið geva hesi beinagrind kjøt og liv, so sjálvt um eitt »ómoralskt« individ er innan ein flokk, nýttist flokkurin sum heild ikki at verða ómoralskur. Hetta vóru so nakrar viðmerkingar um demagogik, moral, geldingar og »skitnið« arbeiðið.

Tá ið hetta er lisið sær tað kanska út, sum eg havi tikið sambandsflokkinn í forsvor, men tað havi eg als ikki, tað megu teir sjálvir svara fyri og gera, tí

sambandsmaður eri eg sanniliga ikki, men eftir fómuni ein trúgvur javnaðarmaður (ja, javnaðarmaður/kvinna kann ein jú altið vera, verður tíðum sagt; men hevur ein eina tilika hugsan, so fer hann rættuliga skeivur, tí tað at vera javnaðarmaður ber sanniliga skyldur og ábyrgd við sær, og ikki minst fjølbroyttar hugsjónir og hugaflog, ið fevnir langt út um hetta materialistiska- og tað er so sanniliga ikki lætt at vera við at bróta kapitalistiskar og eginvildar kreftir niður, og tann sanni (eygnsynligi) javnrættur verður framdur, har øll í samfelagnum verða vird og mett eins og fáa rættindir óansæð hvat tey gera og hvørji tey eru).

Og her tykist líkasæla og gáløysni at valda. Hugflog teirra eins og skerdir fuglur (og eg vóni, at hesi ymsu trúgvu javnaðarfólk fylkjast í bólk fyri at taka lógvatn saman, fyri at vekja upp teir sovandi (dúrandi) undangongumenn innan flokk vára, fyri at fáa teir at arbeiða og stríðast móti borgarligum, kapitalistiskum og eginvildum kreftum í tjóð vára, og verðuliga fáa hesar undangongumenn í verki at arbeiða fyri javnrætti á øllum økjum, ikki bert leggja bót á gomul klæði, men arbeiða við eini heildarloysn- og so má hetta standa sína roynd. Ja, verðuliga í verki sýna hvat teir vilja gera (duga hesir ymsu undangongumenn javnaðarflokksins ikki at skriva? eg siggi bert »eitt navn« og hoyri í flestu forur bert »eina rødd« innan flokk vára)....

Men tað sum eg serliga hefti meg við í hesum spjadda greinastubba J. P. H. vóru orðini: rættindir uttan skyldur= olmussu.

Hetta orðið olmussu verður nógv misbrúkt og tað serstakliga á okkara døgum. Og eg haldi tað vera bara gott, at ritneis festir á blað, um hugsanina hjá ymsum monnum um hetta orð (og ikki minst tað, tá ið gjølla verður kannað, hvat ið liggur í hesum orðið, tað mest niðurbrótandi element fyri eitt menniskja. Hetta orð: olmussa- hvørji rámar hetta svárast og nívandi? nei, eg hugsi ikki J. P. H. ella Erlend Patursson við fylgi, og tesvegna kunnu teir gera tað við at spýta gall, gorð og ovund »hvat muður mælir er hjarta fult av« nei, hetta orð (og tað, liggur í hesum orði) rámar tey, ið ikki lata hoyra frá sær, men læsa seg inni í kroysu, menniskjur sum eru sera viðkvæmar, vegna ótolandi ágang, og tit eru sanniliga við til við tykkara ræðumynd at fáa undirlutakenslur at vakna, níva og drepa alt sjálvsálit, livsmóti og áráði hjá hesum menniskjum. Tesvegna haldi eg tað vera mest sømligt, at tú J. P. H. nágreiniliga letur festa á blað

hvat tú verðuliga meinar við hesum. Tú sigur, at tú vil enda henda epistulin við.....« fyrst nú er tú byrjaður, og tessvegna er skylda tin nú, at greiða tína hugsan enn gjøllari.

Hvat Erlendur skrivir um hetta, tað hevur hann gjørt nú alla sína tíð og tað er tað sama (sum um hann er tann einasti rætttrúgvandi tjóðskaparmaður í tjóð vára, ja, enná ynskir at gerast hetja (hann ynskir kanska eisini at gerast pinslúvátur).

Vit hava neyvan enn sett spón í greytin fyri at øll í samfelagnum skulu hava tað gott (men støðugt kenna menniskjur seg, sum um tey liva av olmussu) svá, at tey ikki skulu kenna seg at vera til birði men hvussu i allari víðu verð kunnu tey tað, tá ið menniskjur, ið fólk siggja upp til bliva við at draga spøkilsir fram: men haraftur ímóti megu vit mana hesa olmussutrellamynd burtur- og vera við at byggja eitt sosialistiskt samfelag upp- har øll hava líka rætt at liva uttan at kenna seg nívdan av undirlutakenslum men hetta verður sanniliga ikki rátt gjøgnum tjóðveldisflokksins eginvildu tjóðskaparhugsanir, ei heldur gjøgnum Fólkaflokksins og Gamla Sálvstýrisins »bóndasamfelag« hugsjón (einki ílt um jarðarbrúk í hesari merking, men hetta er í yvirfordum týðningi) og teirra kapitalistisku hugsjónum, ei heldur verður henda leið nátt gjøgnum Sambandsflokksins afturhaldspolitikki (men her hugsi eg, at eygu kunnu verða ópnáð, svá at leiðin kundi verðið gingin í neyvari samgongu) og so er bert ein gongd leið eftir og tað er

Javnaðarflokksins tann einasta berandi.

Jú sanniliga er stutt komið á leið men tað er júst henda ræðumynd, hetta olmussutrell, ið J. P. H. við fleiri, ið bliva við at draga fram, men tá ið hetta orðið olmussu verður strikað, tá kunnu vit verðuliga byrja, og bert tá.

Vit í Javnaðarflokkinum vilja av øllum alvi høgga hesa hugsan í marga luta og síðan blása hetta dust langt út í rúmdina, og samtíðis hetta at hava tað ávirk- an, at báas ikki longur vera til øll í samfelag várum verða øll eins mett og bert koma at hava sitt krstnirnavn at bera onki annað. Vónandi er tann dagur ikki langt burtur!!!

Eftir mínum tykki tekur hetta alt ov langa tíð vegna afturhaldandi og stuttstygðar kreftir í samfelag várum, og tessvegna hevur hetta tað árin á mið javnaðarflokksins á tann hátt, at hann bert kann seta nýggja bót á gomul klæði eingin heilð-bert smálepar men eg vóni, at enn fleiri javnaðarfólk gerast livandi og leggja gløður til tað bál, sum fyrr ella seinri má birtast aftur verður kveikt nýtt liv ein nýggj tíð!

Eitt verðuligt sosialistiskt samfelag í tí rætta javnaðarandanim ikki eitt sosialistiskt (kommunistiskt) samfelag eins og t.d. Ísland og USSR, ein heldur eitt samfelag sum J. P. Heinesen og Erlend Patursson eru talsmenn fyri verður at sigrað, og tá vil henda trolamynd olmussa, stakkalaforsorg hvørva sum dogg fyri sól.

Sólmundur Joensen

Frá einum at teimum konsertunum sum jazzfelagið hevur skipað fyri

Havnar Jazzfelag árgamalt

Seinasta hósdag var jazzfelagið árgamalt. Tað kann sigast at felagstjórn verði rættuliga virksamt ta tíð tað hevur virkað. Felagið hevur havt fleiri vitjanir av útlendskum solistum og jazzbólkum. T.d. kann nevast Karsten Vogel, Niels Husums, sextet, Lekstuglaget og Dexter Gordon. Kræklingar hava spælt inn plátu saman við Holger Lauman, men hon er ikki komin í handlarnar enn. Annars verður sagt frá felagnum at tað fær vitjan av m.a. Karsten Vogel.

Eisini hann skal spæla saman við Kræklingum ymsastaðni í landinum.

Jazzfelagið er ikki stórt, einans 240 limir. Seinasta ár var limatalið umleið 400. Formaður felagsins, Hogni Djurhuus sigur um orsökina til afturgongdina at teir fingi hóp av limum í fjór helst orsaka av vónaligum dansivíðurskiftum í býnum, og at fleiri av hesum limum nú av eini ella aðari orsök hava mist áhuga fyri felagnum.